

במתנה

דפי זקב

על מה שבזר זכשיו
הרבנית ימימה מזרחי
בעריכת יקרת פרידמן

ב"ה

גיליון 209

פרשת בשלח ✧ י' בשבט ה'תשע"ט (1/2019)

מנוחמת. משוקמת. מהממת.

גם פרנסה. מה תעשי עם מיליון כסף כשרוחך נכאה? רק טעויות ותשקיעי אותו במקומות הכי לא כלכליים ולא נכונים.

אז ה' אומר: "אני נותן מתנות לילדה שמחה, שתדע מה לעשות בהם. כי אם אני מביא אתכם עכשיו אל הארץ המובטחת... תראו כמה אתם מרים; **וילוננו**⁴, **וילנו**⁵, **וילוננו**... 'ני-לנו', מה יש לכם? ראיתם עשר מכות! ראיתם את הים נבקע!"

"נכון, אבל עברנו כזה צער גדול. אנחנו עבדותיים, מבוהלים, ניצולי שואה."

"אני יודע. אז אני בונה אתכם עכשיו קומה אחר קומה, כדי שתכנסו לארץ המובטחת ולא תהיו שבורים ומרים כל כך. לפעמים אני, לפעמים אתה, כה זקוקים לנחמה.⁶ אז תנחמו."

איך אתנחם בדרך?

הקב"ה נותן לנו שלושה דברים לדרך ואומר: "קחי. זה ינחמני!"⁷ ונוסחאות הנחמה הן שלוש: תורות-שירות-פירות.

1. תורות. בני ישראל מגיעים למרה אחרי שלושה ימי הליכה. **וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים**. ואז - **ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם**, איך הם מרים. אז מה עושה ה'? **שם שם לו חק ומשפט ושם נסו**.⁸

שם - שם לו חק ומשפט. במרה, אומרים חז"ל, קבעו לנו שלא נעבור שלושה ימים בלי תורה. קוראים בתורה ביום שני, ביום חמישי ובשבת, לפני שהמירות תגיע.⁹ כולנו מכירות את "חוק

פרשת בשלח. בני ישראל כבר מחוץ למצרים בדרכם לארץ ישראל והשאלה הגדולה: אם המרחק בין מצרים לארץ ישראל הוא 11 יום, למה מטרטרים אותנו במדבר סיבובים שלמים, הרבה מעבר לזמן הנדרש? **ויהי בשלח פרעה את העם, ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא**.¹ "תקשיבי, הדרך הקצרה עוברת דרך ארץ פלשתים ואני לא לוקח אותך משם לארץ המובטחת. אני לא לוקח אותך בדרך הקצרה ביותר לחתן שלך, לאהבה שלך, לפרנסה שלך, כי זה... קרוב."

"סליחה?? אבל זה מה שמברכים אותי כל החיים, 'בקרוב אצלך', 'בקרוב אצל בתך'... מה זה?" והמדרש מסביר בגאונות: למה "לא נחם"? נחם - לשון נחמה.² תקשיבי, אשה. זה לא נכון לך עכשיו, כי הרגע ידעת חוויה איזומה. היית משועבדת במצרים. את ראית, לא עלינו, את הילדים שלך בסבל, את האיש שלך בסבל. עכשיו את צריכה נחמה ואל הארץ המובטחת לא מביאים אשה לא מנוחמת, אשה שמתפרקת מכל דבר - למה? כי קרוב הוא, היעד קרוב לך מדי. את עדין לא בנויה. הגעת שבורה.

במילים אחרות, תפסיקי לחשוב שכשתתחחני - תמצאי נחמה. אם לא תגיעי לחופתך מנוחמת, את מהר מאד תשפכי את כל כישלונות חיך על בן זוגך ותביטי בו כמי שאשם בכל מה שקרה לך בחיים. חתונה היא לא פתרון. את חייבת להגיע לשם מנוחמת. את צריכה עצמיות כדי להיות "עצם מעצמי ובשר מבשרי"³ ואם לא, את כל הזמן תצעקי "העצמה, העצמה, אין לי עצמיות" ותלכי לכל מיני קורסים לאיתור האני העצמי האבוד שלך.

גם ילד. ילד הוא לא נחמה, הוא לא פלסטר. אל תביאי ילד לעולם כדי שישמח אותך, כי הוא לא. ילד צריך לבוא לזרועותיה של אם שְׂמחה. ילד הוא פרויקט שצריך לבוא אליו חזקה, מועצמת, בנויה.

⁴ שמות ט"ז, ב: "וילוננו כל עדת בני ישראל על משה ועל אהרן במדבר."

⁵ שמות ט"ו, כד: "וילנו העם על משה לאמר מה נשמה?"

⁶ "נחמה", מילים: רחל שפירא, לחן: נורית הירש.

⁷ בפרפראזה על בראשית ה', כט: "ויקרא את שמו נח לאמר: זה ינחמנו"

ממעשנו ומעצבון נדינו."

⁸ שמות ט"ו, כג-כה.

⁹ תלמוד בבלי, בבא קמא, פב, ע"א: "ושיהו קוראין בשני ובחמישי עזרא

תיקן והא מעיקרא הוה מיתקנא דתנאי: "וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים" דורשי רשומות אמרו אין מים אלא תורה שנאמר: (ישעיהו נ"ה, א)

¹ שמות י"ג, יז.

² רבי שמשון רפאל הירש, פרוש "הרש"ר הירש" לבראשית ה', כ"ט: "נחם

- לשורש זה יש משמעות מיוחדת במינה, הוראת 'נחם' בלשון פעל: להביא

תנחומין, הוראה ה'נחם' בלשון נפעל, לקבל תנחומין."

³ בראשית ב', כג.

בדרך המפחידה למושל מצרים, שרוצה לחטוף לי את בנימין. כשתפחדו, הפירות יתנו לכם כזאת נחמה".

בתוך הים נוגסות נשים בפירות, כך המדרש, עם פרי בטן ביד. והילד: "אאמ, אמא, אני רעב, אני פוחד". אז היא מושיטה אותו והיא פתאום נראית כמו עץ ששולח ענף והילד שלה, פרי הבטן, מושיט יד לעץ וקוטף וטועם את הפרי המקסים הזה.¹⁷

אז הגאולה שלך עוד לא הגיעה ועדין לא עברת את הים, אבל קחי לך תפוחים ותמרים. המתיקי את יומך.¹⁸

כל השנים ישבו יהודים בשלג בגולה הקפואה וחגגו את ט"ו בשבט. הם רחוקים כל כך מהארץ המובטחת ומה הם עושים - ממצייאים הלכה:¹⁹ כשיש לפניך כמה פירות, על מי מהם תברך ראשון? על הפרי הקרוב ביותר למילה "ארץ" בפסוק **"אַרְץ חֲטָה וְשִׁעְרָה וְגִפְנֵי וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן, אֲרֵץ זֵית שָׁמֶן וְדָבָשׁ"**.²⁰ זו הלכה משונה. בשביל מה? כי זו הארץ המובטחת, זה משהו מטעמה של הארץ המובטחת ולכן נאכל אותו ונרגיש הכי קרובים לארץ.

התורות! השירות! הפירות! קחי לך, אשה, ותשקמי אותך. בעזרת השם את תגיעי לחופה שלך, לגאולה שלך ולשמחה שלך, אשה משוקמת, אשה מנוחמת!

בצוות העריכה: הדסה סאסי

קיבלנו זהב, ואת שותפה לחגיגות!

מהדורת הזהב של הספר "איך היא צומחת" כבר

בחנויות הספרים! ולכבודה, הספר עכשיו במחיר מבצע -

38 ש"ח בלבד (במקום 68 ש"ח), ועם 2 מתנות ייחודיות -

ערכת המגנטים של הרבנית ימימה וגם - קובץ של סדר

ט"ו בשבט לפי נוסח המקובלים, שתקבלי במייל מיידית!

לרכישה מאובטחת וקלה - לחצי כאן

<https://parasha.org/>

¹⁷ הוזהר הקדוש לפרשת "בשלח".

¹⁸ "תפוחים ותמרים", מילים: איתן גלס, לחן: רמי קלינשטיין.

¹⁹ תלמוד בבלי, ברכות מא, ע"ב: "שקל רב המנונא: "ברוך אתמר

ברישא" [...]. מר להא דאמר רב יוסף ואיתימא ר' יצחק - "כל המוקדם

בפסוק זה קודם לברכה", אמר ליה: "זה שני לארץ, וזה חמישי לארץ...".

²⁰ דברים ח', ח.

לישראל", הקבצים שיהודים יוצאי עדות המזרח קוראים בהם בכל יום. כי תורה היא נחמה. היא לא גאולה, היא עדין לא החתן המובטח או הפרנסה, אבל איזו נחמה. את שומעת שיעור, למשל על קריעת ים סוף, כמה סגולות ואת חוזרת הביתה קצת יותר זקופה.

תלמדי תורה. קחי לך את הנחמה הזו. **אַנְכִי אֲנֹכִי הוּא מְנַחֵמְכֶם**.¹⁰

2. שירות! השבת הקרובה נקראת "שבת שירה". תשירי, תשירי! דבורה הנביאה בהפטרה אומרת לעצמה: **"עוֹרִי, עוֹרִי, דְּבוֹרָה! עוֹרִי, עוֹרִי, דְּבַרֵי שִׁיר"**.

מה עושה לך השירה הזאת? במילים המפורסמות של דבורה: **"עַד שִׁקְמַתִּי"**.¹¹ מה פירוש "שִׁקְמַתִּי"? בכל בוקר אשה אומרת לעצמה: "עוֹרִי, עוֹרִי" והיא צריכה לדעת שהיא לא צריכה לקום, היא צריכה שיקום. "שִׁקְמַתִּי" זה לא "קמתי". שיקום - כמו שיכפול, כמו שיכתוב, לעשות משהו מחדש. במילים אחרות, אם חשבת שלקום בבוקר ולתפקד זה עניין טבעי אז זהו שלא; זה שיקום! לא סתם אומרים **"הַמַּחְזִיר נִשְׁמָוֵת לַפְּגָרִים מְתִים"**.¹² קומי, תשתקמי.

איך משתקמים? שרים. השירה של השבת הזו, שבת שירה, איך מנוחמת. איך ממלאת. בני ישראל עוברים את ים סוף. הגברים מחכים לראות את האויב מת: **וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שִׁפְתֵי הַיָּם << אֶזְ יִשְׂרָאֵל >>** אבל אצל הנשים זה אחרת. **בִּיבֶשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם << וַתִּקַּח מְרִיָּם הַנְּבִיאָה אֶת הַתֵּף בְּיָדָהּ**.¹⁴ וכל הנשים הולכות אחריה ושואלות: "מרים, הקירות האלה, הם לא יפלו עלינו? אנחנו בתוך הים, מה יהיה?"

והיא: "בנות, בואו נשיר!" והן לוקחות את התוף בחושך המפחיד הזה ומתחילות לשיר, ואיך הכל מתעודד.

3. והפירות. איזו נחמה, הפירות. בני ישראל בתוך ים סוף. הם לא יודעים אם המצרים ישיגו אותם או לא. קירות המים הגבוהים האלה, שעומדים כמו ג'ד,¹⁵ זה פחד נוראי. ופתאום, באמצע הים המלוח, גדלים עצים עם פירות. יואו, שנים הם לא ראו פירות. במצרים גדלים אבטיחים, קישואים, בצלים, ירק גס ומנין הפירות האלה, פירות ארץ ישראל? מאותו הרגע שבניו של יעקב יורדים ליוסף במצרים, מזמן, לפני 210 שנה, יעקב אומר להם: **"קָחוּ מִזְמַרְתְּ הָאָרֶץ בְּכֻלֵּיכֶם"**.¹⁶ קחו אתכם את הפירות המשגעים האלה

"הוֹי כָּל צָמָא לְכוּ לְמִיָּם". כיון שהלכו שלשת ימים בלא תורה נלאו עמדו נביאים שביניהם ותיקנו להם שיהו קורין בשבת ומפסיקין באחד בשבת, וקורין בשני ומפסיקין שלישי ורביעי, וקורין בחמישי ומפסיקין ערב שבת -

- כדי שלא ילינו ג' ימים בלא תורה.

¹⁰ ישעיהו נ"א, יב.

¹¹ שופטים ה', יב, ז.

¹² ברכות השחר, מתוך סידור התפילה.

¹³ שמות י"ד, ל, שמות ט"ו, א.

¹⁴ שמות ט"ו, יט-כ.

¹⁵ שמות ט"ו, ח': "וַיִּבְרֹחַ אֲפִיָּדוֹ נֶעְרְמוּ מִיָּם נִצְבּוּ כְמוֹ גְדֵי נְזִלִים"

¹⁶ בראשית מ"ג, יא.